

ТЕМА / ЕНЕРГЕТИЧНІ СПОРИ

Підсудність спорів в енергетичній галузі. Яким арбітражним інституціям сьогодні віддають перевагу сторони в арбітражних застереженнях

Олексій КОТ, керуючий партнер ЮФ «Антіка», к.ю.н.

Питання здійснення арбітражу в сфері енергетики залежить насамперед від відповідних міждержавних договорів, укладених щодо здійснення діяльності в цій сфері або інвестування. Варто зазначити, що при здійсненні інвестування через особливі моделі (наприклад, концесію чи з використанням

угод про розподіл продукції) інвестор та держава погоджують арбітражну установу безпосередньо між собою та визначають її у відповідному договорі, що укладається.

І все ж з урахуванням того, що Україна підписала Договір щодо Енергетичної Хартії та Протокол до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів, певні особливості арбітражного розв'язання спорів впливають саме з цих документів.

Зокрема, Договір до Енергетичної Хартії визначає три конкретних арбітражі, до яких інвестор може звернутися для розв'язання спору з державою.

Перш за все це Міжнародний центр з розв'язання інвестиційних спорів (ICSID — International Centre for Settlement of

Investment Disputes), створений на підставі Вашингтонської конвенції про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами 1965 року. Оскільки Україна ратифікувала цю конвенцію, то у випадку, якщо держава інвестора також є членом цієї конвенції, спір може бути переданий на розгляд до зазначеної інституції. Друга можливість — проведення арбітражу за регламентом UNCITRAL.

Обидві зазначені можливості досить нечасто використовуються інвесторами на практиці. Це пов'язано зі складністю виконання рішень ICSID, а також з проблемами створення і функціонування арбітражу ad hoc за регламентом UNCITRAL. Саме тому найбільш поширеним є використання третього варіанта, що надається Енергетичною Хартією — звернення до Арбітражного інституту Торгової палати м. Стокгольма (Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce). Такий вибір інвесторів пов'язаний передусім з легкістю звернення та виконання рішень цього арбітражного суду. Той факт, що суд є добре відомим та діє на підставі знайомого будь-якому фахівцю в сфері арбітражу регламенту (на відміну від ICSID), це також збільшує привабливість цього варіанта для інвесторів.